

նշանակվել է 2 տարի ժամկետով ազատագրվում, պատիժները պայմանականորեն չկիրառելով սահմանվել է փորձաշրջան՝ 2 տարի ժամկետով:

Հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ Հայկ Հակոբյանը դիտավորությամբ կատարած հանցագործության համար ունեցել է դատվածություն և սույն գործով մեղադրվել է դիտավորյալ միջին ծանրության հանցագործություն կատարելու մեջ, Առաջին աստյանի դատարանի դատավճռով նրան մեղսագրվող արարքը համարվել է ռեցիդիվ և որպես պատիժ նշանակվել է 2 տարի 6 ամիս ժամկետով ազատագրվում, ընտրված խափանման միջոցը՝ ստորագրություն չհեռանալու մասին, փոխարինվել է կալանավորմամբ:

Առաջին աստյանի դատարանի 2016թ. օգոստոսի 29-ի որոշմամբ Հայկ Հակոբյանը, Գևորգ Բաբայանը և Համլետ Աբրահամյանը ԼՂՀ հոչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի 2016թ. օգոստոսի 25-ի Ն-098-6 որոշման /այսուհետ նաև՝ Համաներման ակտ/ 1-ին կետի կիրառմամբ ազատվել են 2016թ. հուլիսի 28-ի դատավճռով նշանակված պատժի կրումից:

Նշված որոշման դեմ՝ Հայկ Ղարիբի Հակոբյանին պատժից ազատելու մասով, 2016թ. սեպտեմբերի 9-ին վերաքննիչ բողոք է բերել ԼՂՀ դատախազության Ասկերանի շրջանի դատախազը:

Վերաքննիչ դատարանի 2017թ. փետրվարի 8-ի որոշմամբ վերաքննիչ բողոքը բավարարվել է՝ Առաջին աստյանի դատարանի 2016թ. օգոստոսի 29-ի որոշումը՝ Հայկ Ղարիբի Հակոբյանի մասով բեկանվել է:

Վերաքննիչ դատարանի որոշման դեմ 2017թ. մարտի 1-ին վճռաբեկ բողոք է բերել դատապարտյալ Հ.Հակոբյանի պաշտպան Է.Բեգլարյանը:

Վճռաբեկ բողոքի պատասխան չի ներկայացվել:

Գերագույն դատարանի 2017թ. մարտի 15-ի որոշմամբ վճռաբեկ բողոքն ընդունվել է վարույթ:

2.Գործի փաստական հանգամանքները և վճռաբեկ բողոքի քննության համար եական նշանակություն ունեցող փաստերը.

1. 2016թ. հուլիսի 28-ի դատավճռով Հայկ Ղարիբի Հակոբյանը մեղավոր է ճանաչվել ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 183-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով նախատեսված հանցագործություն կատարելու մեջ, նրան մեղսագրվող արարքը համարվել է ռեցիդիվ և որպես պատիժ նշանակվել է 2 տարի 6 ամիս ժամկետով ազատագրվում /հ.2, գ.թ.69-72/:

2. Նախաքննության ընթացքում ԼՂՀ ոստիկանության ինֆորմացիոն կենտրոնի տեղեկանքից հետևում է, որ ՀՀ Կոտայքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 18.03.2013թ. դատավճռով նշանակված պատժի կրումից /800.000 ՀՀ դրամի չափով տուգանք/ Հայկ Ղարիբի Հակոբյանն ազատվել է 22.10.2013թ.՝ համաներման մասին որոշման հիման վրա: Նույն տեղեկանքից հետևում է, որ ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 26.06.2014թ. դատավճռով Հայկ Ղարիբի Հակոբյանը մեղավոր է ճանաչվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 34-177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով և դատապարտվել տուգանքի 1.000.000 ՀՀ դրամի չափով: Ըստ տեղեկանքի՝ պատժի կրման կամ պատժից ազատման վերաբերյալ տեղեկություն չկա /հ.1, գ.թ.95/:

3. 2013թ. մարտի 18-ի ՀՀ Կոտայքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի ԿԴ 1/0006/01/13 գործով կայացրած դատավճռով Հայկ Ղարիբի

Հակոբյանը մեղավոր է ճանաչվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով՝ 2 դրվագով և 34-177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով՝ 5 դրվագով: Նշանակված պատիժները մասնակիորեն գումարելու միջոցով վերջնական պատիժ է նշանակվել տուգանք՝ 800.000 ՀՀ դրամի չափով /հ.2, գ.թ.21-27/:

4. 2014թ. հունիսի 26-ի ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի ՏԴ 0035/01/14 գործով կայացրած դատավճռով Հայկ Ղարիբի Հակոբյանը մեղավոր է ճանաչվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 34-177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով և դատապարտվել տուգանքի՝ 1.000.000 ՀՀ դրամի չափով /հ.2, գ.թ.28-35/:

5. ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչության այլընտրանքային պատիժների կատարման բաժնի 01.09.2016թ. գրության համաձայն՝ Հայկ Ղարիբի Հակոբյանը /ծնված 10.10.1988թ./ 26.06.2014թ. Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի կողմից ՀՀ քրեական օրենսգրքի 34-177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով դատապարտվել է տուգանքի՝ 1.000.000 ՀՀ դրամի չափով: 09.12.2014թ. Կոտայքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի կողմից տուգանքը տարաժամկետով է 1 տարի ժամկետով: Հ.Հակոբյանը 05.02.2015թ. կատարել է 100.000 ՀՀ դրամի վճարում, որից հետո որևէ վճարում չունի: Տուգանքը գտնվում է կատարման փուլում /հ.2, գ.թ.100/:

6. ԼՂՀ հռչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի Ն-098-6 որոշումն ուժի մեջ է մտել 2016թ. օգոստոսի 25-ին:

3. Վճարելի բողոքի հիմքերը, հիմնավորումները և պահանջը.

Վճարելի բողոքը քննվում է հետևյալ հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում.

Բողոքաբերը գտնում է, որ Վերաքննիչ դատարանը թույլ է տվել նյութական իրավունքի նորմերի խախտումներ: Ըստ նրան խախտվել են ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 4-րդ, 47-րդ և 81-րդ հոդվածների, ինչպես նաև ԼՂՀ հռչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի Ն-098-6 որոշման պահանջները:

Ըստ բողոքաբերի՝ Վերաքննիչ դատարանն էական նշանակություն է տվել այն փաստին, որ Հ.Հակոբյանը 26.06.2014թ. դատավճռով մեղավոր է ճանաչվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 34-177-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով և դատապարտվել տուգանքի 1.000.000 ՀՀ դրամի չափով, տուգանքը տարաժամկետով է և գտնվում է կատարման փուլում: Գտնում է, որ դա խոչընդոտ չէ իր պաշտպանյալ Հ.Հակոբյանի նկատմամբ համաներում կիրառելու համար, քանի որ նա Արցախի Հանրապետության համար հանդիսանում է օտարերկրյա քաղաքացի և <<ստացվում է այնպես>>, որ նա Արցախի Հանրապետությունում առաջին անգամ է կատարել հանցագործություն:

Բողոքաբերը նշել է, որ առկա է օրենքի միատեսակ կիրառելիության խնդիր և խնդրել է բողոքն ընդունել վարույթ, Վերաքննիչ դատարանի որոշումը բեկանել, օրինական ուժ տալ Առաջին աստիճանի դատարանի 2016թ. օգոստոսի 29-ի որոշմանը:

4.Գերագույն դատարանի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

Գերագույն դատարանն արձանագրում է, որ բողոքարկված դատական ակտը վճարելի վերանայման ենթարկելու նպատակն օրենքի միատեսակ կիրառության ապահովման գործառույթի իրացումն է: Բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն

է. ամբաստանյալ Հ.Հակոբյանի նկատմամբ ԼՂՀ հռչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի Ն-098-6 որոշումը կիրառելու հարցը լուծելիս ստորադաս դատարանները արդյոք պետք է հաշվի առնեին ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավճիռը, թե նրան պետք է համարեին առաջին անգամ հանցագործություն կատարած անձ:

ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 81-րդ հոդվածի համաձայն՝ հանցանք կատարած անձն օրենսդիր մարմնի կողմից ընդունվող համաներման ակտով կարող է ազատվել քրեական պատասխանատվությունից, իսկ դատապարտյալը կարող է լրիվ կամ մասնակիորեն ազատվել ինչպես հիմնական, այնպես էլ լրացուցիչ պատժից, կամ պատժի չկրած մասը կարող է փոխարինվել ավելի մեղմ պատժատեսակով, կամ կարող է վերացվել դատվածությունը:

ԼՂՀ հռչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի Ն-098-6 որոշման 1-ին կետի 3-րդ ենթակետը սահմանում է հետևյալը. պատժից ազատել, բացառությամբ սույն որոշման 8-րդ կետի 4-6-րդ ենթակետերով և 9-րդ կետով նախատեսված դեպքերի՝ այն անձանց, որոնց նկատմամբ նշանակվել է առավելագույնը երեք տարի ժամկետով ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժ:

Որոշման 9-րդ կետի 3-րդ ենթակետի համաձայն՝ **համաներումը չկիրառել՝ այն անձանց նկատմամբ, որոնք** նախնական կալանքի տակ գտնվելու կամ **պատիժը կրելու ընթացքում սույն որոշման կիրառման օրվա դրությամբ** կարող են մեղադրվել կամ մեղադրվում են կրկին դիտավորյալ հանցագործություն կատարելու մեջ կամ **դատապարտվել են կրկին դիտավորյալ հանցագործություն կատարելու համար:**

Համաներման ակտի 12-րդ կետի 1-ին ենթակետը որոշման կատարումը վերապահել է **դատարաններին՝** ա. այն անձանց նկատմամբ, որոնց վերաբերյալ գործերը գտնվում են դատարաններում, սակայն մինչև սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելը չեն քննվել, կամ այն անձանց նկատմամբ, որոնց վերաբերյալ գործերը քննվել են, բայց **դատավճիռներն օրինական ուժի մեջ չեն մտել ... :**

Սույն քրեական գործով դատավճիռը կայացվել է 2016թ. հուլիսի 28-ին, այն չի բողոքարկվել և դատավճռի օրինական ուժի մեջ մտնելու օրն էր հանդիսանում 2016թ. օգոստոսի 29-ը: Համաներման ակտն ուժի մեջ է մտել 2016թ. օգոստոսի 25-ին, և, ինչպես հետևում է Համաներման ակտի 12-րդ կետի 1-ին ենթակետից, Առաջին ատյանի դատարանի վրա էր դրված նշած որոշման կիրառման հարցի լուծումն այն անձանց նկատմամբ, որոնց վերաբերյալ գործերը քննվել են, բայց դատավճիռներն օրինական ուժի մեջ չեն մտել:

Առաջին ատյանի դատարանը 2016թ. օգոստոսի 29-ին Համաներման ակտի կիրառման հարցը քննարկելով, որոշում է կայացրել Հայկ Հակոբյանի նկատմամբ ԼՂՀ հռչակման 25-րդ տարեդարձի կապակցությամբ համաներում հայտարարելու մասին ԼՂՀ Ազգային ժողովի 2016թ. օգոստոսի 25-ի Ն-098-6 որոշման 1-ի կետի 3-րդ ենթակետը կիրառելու և 2016թ. հուլիսի 28-ի դատավճռով ազատագրված անձնով նշանակված պատժի կրումից ազատելու մասին:

Նշված որոշումը կայացնելիս Առաջին ատյանի դատարանը հաշվի է առել այն հանգամանքները, որ հանցանքը կատարվել է մինչև 2016թ. օգոստոսի 1-ը և հանցագործությամբ պատճառված վնասը հարթված է:

Վերաքննիչ դատարանը նշված որոշումը Հայկ Հակոբյանի մասով բեկանելիս արձանագրել է, որ նա ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի ՏԴ

0035/01/14 քրեական գործով 26.06.2014թ. դատավճռով որպես պատիժ նշանակված 1.000.000 ՀՀ դրամի չափով տուգանքի գումարը լրիվությամբ չվճարելով, այսինքն՝ պատիժը կրելու ընթացքում, կրկին կատարել է դիտավորյալ հանցագործություն, ուստի Համաներման ակտի 9-րդ կետի 3-րդ ենթակետը բացառում է նրա նկատմամբ Համաներման ակտի կիրառումը:

Գերագույն դատարանը գտնում է, որ Վերաքննիչ դատարանի նշված եզրահանգումը հիմնավոր է՝ ելնելով հետևյալյց.

Առաջին ատյանի դատարանը սույն քրեական գործը քննել է արագացված կարգի կիրառմամբ և 2016թ. հուլիսի 28-ի դատավճռով Հայկ Հակոբյանին մեղավոր է ճանաչել ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 183-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով նախատեսված հանցագործություն կատարելու մեջ: Դատաքննության ընթացքում ամբաստանյալ Հայկ Հակոբյանը ցուցմունք է տվել, որ ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 26.06.2014թ. դատավճռով որպես պատիժ նշանակված տուգանքն ամբողջությամբ չի վճարել:

Առաջին ատյանի դատարանն արձանագրել է, որ Հայկ Հակոբյանը ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 26.06.2014թ. դատավճռով դատապարտվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 177-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, որը համապատասխանում է ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 183-րդ հոդվածի 2-րդ մասին և դասվում է միջին ծանրության հանցագործությունների շարքին:

Հաշվի առնելով, որ ամբաստանյալ Հայկ Հակոբյանը դիտավորությամբ կատարած հանցագործության համար ուներ դատվածություն և սույն քրեական գործով մեղադրվում էր դիտավորյալ միջին ծանրության հանցագործություն կատարելու մեջ, Առաջին ատյանի դատարանն ամբաստանյալ Հայկ Հակոբյանին մեղսագրվող արարքը ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասի հիմքով համարել է ռեցիդիվ և պատիժ նշանակել ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 66-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան:

ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճիռը կարող է հաշվի առնվել, եթե Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության քաղաքացին, օտարերկրյա քաղաքացին կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը դատապարտվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարած հանցանքի համար և կրկին հանցանք է կատարել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում: Նշված հոդվածի 2-րդ նասի համաձայն՝ նույն հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան հանցագործությունների ռեցիդիվը, չկրած պատիժը կամ օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճռի այլ իրավական հետևանքները հաշվի են առնվում նոր հանցանքը որակելիս, պատիժ նշանակելիս, քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից ազատելիս:

Նշված իրավական նորմից ուղղակիորեն բխում է, որ օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճիռը կարող է հաշվի առնվել ԼՂՀ ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի կողմից դատավճիռ կայացնելիս, եթե անձը դատապարտվել է ԼՂՀ տարածքից դուրս կատարած հանցանքի համար և կրկին հանցանք է կատարել ԼՂՀ տարածքում: Ու օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճիռը հաշվի առնելու դեպքում դատարանները պետք է հաշվի առնեն նաև՝ նշված դատավճռի իրավական հետևանքները, այդ թվում նաև՝ հանցագործությունների ռեցիդիվը, չկրած պատիժը, պատճառված վնասի հարթված լինելը և այլն:

Գերագույն դատարանն արձանագրում է, որ ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասը սահմանում է Առաջին ատյանի դատարանի հայեցողական լիազորությունը՝ համապատասխան պայմաններում օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճիռը հաշվի առնելու վերաբերյալ: Սակայն այն հաշվի առնելու դեպքում նույն հոդվածի 2-րդ մասը պարտադիր է համարում հանցագործությունների ռեցիդիվը, չկրած պատիժը կամ օտարերկրյա պետության դատարանի դատավճիռի այլ իրավական հետևանքները հաշվի առնելը՝ նոր հանցանքը որակելիս, պատիժ նշանակելիս, քրեական պատասխանատվությունից կամ պատժից ազատելիս:

Գերագույն դատարանը գտնում է, որ Առաջին ատյանի դատարանը սույն գործով իրավացիորեն է կիրառել իր հայեցողական լիազորությունը և դատավճիռ կայացնելիս հաշվի առել ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 26.06.2014թ. դատավճիռը:

Գերագույն դատարանը հիմնավոր է համարում նաև Վերաքննիչ դատարանի կողմից ՀՀ Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 26.06.2014թ. դատավճիռի իրավական հետևանքները հաշվի առնելը՝ Համաներման ակտի կիրառման և պատժից ազատման հարցը լուծելիս:

Ավելին, Գերագույն դատարանը հարկ է համարում փաստել, որ Հայաստանի և Արցախի Հանրապետությունների քրեաիրավական դաշտը հիմնականում նույնական է, ուստի Գերագույն դատարանը գտնում է, որ ստորադաս դատարանները, որպես կանոն, պետք է կիրառեն ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 17-րդ հոդվածով դատարաններին վերապահած հայեցողական լիազորությունը և դատական ակտերը կայացնելիս հաշվի առնեն Հայաստանի Հանրապետության դատարանների դատավճիռները:

Գերագույն դատարանն անհրաժեշտ է համարում նշել, որ Համաներման ակտն իրենից ներկայացնում է ինքնուրույն գործող իրավական ինստիտուտ, որի կիրառելիության հիմքում դրված են քրեական և քրեական դատավարության օրենսգրքերի համապատասխան նորմերը: Այն հանդիսանում է օրենսդիր իշխանության բարձրագույն մարմնի կողմից ընդունվող մարդասիրական բնույթ ունեցող պետաիրավական նորմատիվ ակտ, որով հանցանք կատարած անձինք կարող են ազատվել քրեական պատասխանատվությունից և պատժից, կամ կարող է մեղմացվել պատիժը կամ վերացվել դատվածությունը: Համաներման ակտի կիրառման սահմանափակումները նախատեսված են ինչպես Համաներման ակտով, այնպես էլ ԼՂՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով:

Միևնույն ժամանակ, Գերագույն դատարանը հարկ է համարում ընդգծել Համաներման ակտի դրույթների և դրանով նախատեսված սահմանափակումների անվերապահորեն կատարելու անհրաժեշտությունը, քանի որ սահմանված կանոններից շեղումները, այդ թվում՝ նախատեսված համաներման չկիրառումը կամ նախատեսվածից դուրս համաներման կիրառումը կարող են հանգեցնել օրինականության սկզբունքի խախտման և կամայականությունների, առաջացնել օրենքի ոչ միատեսակ կիրառության:

Այսպիսով, սույն գործով Վերաքննիչ դատարանի եզրահանգումները Գերագույն դատարանը գտնում է հիմնավորված և օրինական, իսկ նյութական իրավունքի նորմերի խախտումների վերաբերյալ բողոքաբերի փաստարկները՝ անհիմն, ուստի պետք է կիրառել ԼՂՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 436-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված լիազորությունը և վճռաբեկ բողոքը մերժել:

Վերոգրյալի հիման վրա և ղեկավարվելով ԼՂՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 421-424-րդ, 436-րդ, 438-440-րդ հոդվածներով՝ Գերագույն դատարանը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

1. Դատապարտյալ Հայկ Հակոբյանի պաշտպան Է.Բեգլարյանի վճռաբեկ բողոքը մերժել: ԼՂՀ վերաքննիչ դատարանի 2017 թվականի փետրվարի 8-ի որոշումը թողնել օրինական ուժի մեջ:

2. Սույն որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում դատական նիստերի դադարի դադարում հրապարակման պահից, վերջնական է և ենթակա չէ բողոքարկման:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ՝ _____ Գ.ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐ՝ _____ Ա.ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

_____ Վ.ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ